

Adviesrapport

Toekomstige ontwikkelingen: hoe kan het idee verder groeien?

De Tijdreizigers Pingkaart is opgezet als een flexibel en groeiend systeem. In de toekomst kan het concept op verschillende manieren verder worden ontwikkeld:

- **Slimmere pings**
Door meer data over tijd te verzamelen, kan het systeem beter onderscheid maken tussen een eenmalige activiteit en een terugkerende traditie.
- **Uitbreiding van meldvormen**
Denk aan audioverhalen, korte interviews of collectieve meldingen vanuit een gemeenschap zelf.
- **Regionale en landelijke koppelingen**
De Pingkaart kan worden verbonden aan bestaande erfgoednetwerken, zolang dit zorgvuldig en transparant gebeurt.

Wat is cruciaal voor het slagen van dit concept?

Het succes van de Pingkaart hangt niet af van technologie alleen, maar vooral van vertrouwen, zorgvuldigheid en menselijke betrokkenheid.

Cruciale punten zijn:

- Laagdrempeligheid voor bewoners en gemeenschappen
- Transparantie over wat er met meldingen gebeurt
- Menselijke controle bij interpretatie en opvolging
- Geen automatische labels of oordelen
- Respect voor privacy en eigenaarschap van verhalen

De Pingkaart moet aanvoelen als een uitnodiging, niet als een meetinstrument.

De rol van AI binnen de Pingkaart (op basis van het AI-rapport)

Uit het AI-onderzoek blijkt duidelijk dat AI niet geschikt is voor het actief zoeken en verzamelen van erfgoedactiviteiten. Erfgoed is contextueel, gevoelig en vaak impliciet. AI mist het cultureel begrip om dit zelfstandig te herkennen.

AI kan alleen verantwoord worden ingezet als dit gebeurt op de manier die in het rapport is beschreven:

Wat AI níet moet doen

- Zelfstandig sociale media doorzoeken
- Automatisch bepalen wat erfgoed is

- Data verzamelen zonder toestemming
- Externe tools of buitenlandse platforms gebruiken voor overheidsdoeleinden

Dit is juridisch en ethisch onwenselijk, zeker vanuit een publieke organisatie.

Wat AI wél kan doen (onder voorwaarden)

AI kan ondersteunend zijn wanneer er al een bestaande, gecontroleerde basis is:

- Werken met een bestaande lijst of database van erkende erfgoedgemeenschappen
- Patronen herkennen in thema's, termen en beschrijvingen
- Vergelijkbare of gerelateerde groepen voorstellen
- Werken met Retrieval Augmented Generation (RAG)

Belangrijk hierbij is:

- AI-resultaten worden altijd door mensen gecontroleerd
- AI ondersteunt, maar vervangt geen expertise
- Het model wordt idealiter intern gehost en niet afhankelijk van externe partijen

Conclusie AI-advies

AI kan een hulpmiddel zijn, maar nooit het startpunt. De Pingkaart werkt juist omdat het begint bij menselijke signalen: meldingen, observaties en contact. Pas daarna kan AI helpen om overzicht te creëren en niet om erfgoed te definiëren.

Eindadvies

Begin klein, mensgericht en voorzichtig. Bouw eerst vertrouwen op met de Pingkaart zoals die nu is. Test, leer en verbeter samen met professionals en gemeenschappen. Pas wanneer er voldoende structuur, data en ethische kaders zijn, kan AI een aanvullende rol spelen.